

Mūkusalas iela 46, Rīga, LV-1004, tālr. 29425176, e-pasts info@latvijasbiogaze.lv,
<http://latvijasbiogaze.mozello.lv/>

08.07. 2022 Nr. 01-07/2022

Uz _____ Nr. _____

Valsts kanceleja
pasts@mk.gov.lv

Kopija:

LR Ekonomikas ministrijai
pasts@em.gov.lv

LR Zemkopības ministrijai
pasts@zm.gov.lv

LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
pasts@varam.gov.lv

ATZINUMS UN IEBILDUMI

par MK noteikumu projektu "Noteikumi par prasībām biometāna, gāzveida stāvoklī esošā ūdeņraža, dekarbonizēto sintētisko gāzu un gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabasgāzes ievadīšanai un transportēšanai dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā" (21-TA-1460).

Latvijas Biogāzes asociācija (turpmāk tekstā – LBA) ir iepazinusies ar Ekonomikas ministrijas izstrādāto MK noteikumu projektu "**Noteikumi par prasībām biometāna, gāzveida stāvoklī esošā ūdeņraža, dekarbonizēto sintētisko gāzu un gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabasgāzes ievadīšanai un transportēšanai dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā" (21-TA-1460)** (turpmāk – **MK noteikumu projekts**), kuru mērķis ir noteikt tehniskās un drošības prasības, kā arī gāzes kvalitātes raksturlielumus, lai gāzes ievadīšana un transportēšana dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā būtu droša.

MK noteikumu projekta anotācijā tiek norādīts uz šī jautājuma aktualitāti un pakārtošanu Eiropas Savienības prasībām un vajadzībām:

- Eiropas Komisija šobrīd izstrādā politisko ietvaru, kas veicinātu dabasgāzes aizstāšanu ar AER un zema oglekļa satura gāzēm, kā arī pakāpeniski pārtrauktu fosilo gāzu izmantošanu,

- tiek pārskatīta Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu, lai atvieglotu AER un zema oglekļa satura gāzu transportēšanu gāzes sistēmā.

Papildus ir jānorāda uz Eiropas Komisijas izstrādāto plānu “REPowerEU: vienota Eiropas rīcība cenas ziņā pieejamākai, drošākai un ilgtspējīgākai enerģijai”, kas iekļauj arī ambiciozo mērķi būtiski kāpināt biometāna ražošanu, lai 2030. gadā iegūtu 35 mljd. m³ biometāna.

LBA ir pateicīga par tai doto iespēju iesaistīties šo jautājumu risināšanā un sākotnēji arī šķita, ka atbildīgās ministrijas pārstāvji asociāciju uzlūko kā nopietnu partneri, lai kopīgiem spēkiem novērstu spēkā esošo MK noteikumu Nr 650 “Prasības biometāna un gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabasgāzes ievadīšanai un transportēšanai dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā” trūkumus un radītu saprotamus un nebirokrātiskus nosacījumus biometāna ievadīšanai gāzes sistēmā.

Šajā sakarībā LBA ne reizi vien norādīja uz būtiskākajiem nepieciešamajiem grozījumiem spēkā esošajos MK noteikumos Nr.650, tas ir, gāzes kvalitātes rādītājiem, konkrēti, skābekļa (O₂) koncentrāciju.

Salīdzinot spēkā esošo MK noteikumu Nr. 650 redakciju ar **MK noteikumu projektu** ir redzams, ka gāzes kvalitātes prasības nevis tiek mīkstinātas kā sākotnēji tika plānots, bet tieši pretēji – tās tiek vēl pastiprinātas:

Nr.p. k.	Parametri	Mērvien.	spēkā esošie MK noteikumi nr. 650		MK noteikumu projekts	
			Dabasgāzes pārvades sistēmā ievadāmās un transportējamās aizvietotājgāzes kvalitātes raksturlielumi	Dabasgāzes sadales sistēmā ievadāmās un transportējamās aizvietotājgāzes kvalitātes raksturlielumi, ja sadales sistēma nav savienota ar pazemes gāzes krātuvi un nav saistīta ar citu valstu gāzapgādes sistēmu	Gāzes kvalitātes raksturlielumi, ja to ievada ar piegādēm citām valstīm vai ar Inčukalna pazemes gāzes krātuvi tieši saistītā dabasgāzes pārvades sistēmā	Gāzes kvalitātes raksturlielumi, ja to ievada dabasgāzes sadales sistēmā vai pārvades sistēmā, kas nav tieši saistīta ar piegādēm citām valstīm vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi
10.	Skābeklis – O ₂	mol %	≤ 0,02	≤ 1,0	≤ 0,02	≤ 0,5
11.	Oglekļa dioksīds – CO ₂	mol %	≤ 2,5	≤ 4,0	≤ 2,5	

LBA nepiekrīt skābekļa un CO₂ prasību pastiprināšanai, aicina atkārtoti izvērtēt

MK noteikumu projekta redakciju un atstāt šo gāzu piemaisījumu koncentrācijas iepriekšējā līmenī.

Vēl jo vairāk, ka daudzās valstīs (Polija, Zviedrija, Dānija uc) ir iespējams iespiest biometānu ar skābekļa koncentrāciju vismaz 0,6% līdz 1%. (<https://www.marcogaz.org/wp-content/uploads/2022/02/20220214-Biomethane-acceptance-in-UGS-facility.pdf> (karte 7. lpp)). Tāpat šajā Marcogaz atskaitē ir minēts, ka "However, where it can be demonstrated that the gas does not flow to installations sensitive to higher levels of oxygen, e.g. underground storage systems, a higher limit of up to 1 % mol (10 000 ppm) may be applied."

Vienlaicīgi vēlamies norādīt, ka jau iepriekš sniegtajos LBA priekšlikumos tika piedāvāts "noteikt augstāku skābekļa koncentrācijas normu tīklā ievadāmajai gāzei, taču ar atrunu, ka tīklā ievadāmās gāzes skābekļa koncentrācija nedrīkst būt augstāka par pieslēguma vietā esošās dabasgāzes skābekļa koncentrāciju. Šāds regulējums nekādā veidā nepasliktinātu Pārvades sistēmā esošās gāzes kvalitāti, taču atvieglotu alternatīvās gāzes piegādes" (skat. Izziņas 42. punktu, 56. lpp).

LBA aicina atkārtoti izvērtēt šo priekšlikumu.

Nobeigumā LBA vēlas norādīt, ka virkne biogāzes ražotāju jau ir uzsākušas pāreju uz biometāna ražošanu: ir noslēgti līgumi par iekārtu piegādi, piesaistīts banku un nebanku finansējums, tiek veikti projektēšanas un pārbūves darbi. Tāpēc šo MK noteikumu apstiprināšana ir nepieciešama vēlākais līdz šī gada rudenim.

Ar cieņu

Valdes priekšsēdētājs

Andis Kārklīš